

KORRALDUS

Geoloogilise uuringu loa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alltoodut ning maapõueseaduse § 26 ja § 32 ja lähtuvalt AS Tariston uuringuloa taotlusest, Saku Vallavolikogu 17.04.2025 otsusest nr 13 otsustan:

1.1. Anda ettevõttele Marina AS Tariston geoloogilise uuringu luba nr MU/523422 Tammemäe IX uuringuruumi kehtivusajaga 5 aastat (lisatud).

1.2. Määrata geoloogilise uuringu loa lisatingimusteks:

1.2.1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Kirde regiooni (kirde.regioon@rmk.ee) välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;

1.2.2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

2. ASJAOLUD

AS Tariston (registrikood 10887843, aadress Harju maakond, Tallinn, Põhja-Tallinna linnaosa, Toompuiestee 35, 10149) esitas 23.12.2024 Keskkonnaametile Tammemäe IX uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 23.12.2024 dokumendina nr DM-130570-1).

Geoloogilise uuringu luba taotletakse Harju maakonnas Saku vallas Männiku külas riigile kuuluvatel kinnistutel Viimsi metskond 144 (katastritunnus 71801:001:1271, sihtotstarve maatulundusmaa 100 %) ja Viimsi metskond 13 (katastritunnus 71801:001:1259, maatutulundusmaa 100 %), mille riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus.

Taotletav uuringuruumi teenindusala pindala on 11,57 ha. Geoloogilise uuringu käigus planeeritakse rajada kuni 25 uuringupuurauku ning kuni 25 uuringukaeveõont maksimaalse uurimissügavusega kuni 15 m. Taotletava loa kehtivusaeg on viis (5) aastat. Uuritavaks maavaraks on ehitus- ja täiteliiv.

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub osaliselt maavarade registris arvel oleva Tallinna-Saku liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 109) ehitusliiva passiivse reservvaru 68 ja

70 plokkidega, Saku turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 513) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 3 plokiga ja vähelagunenud turba aktiivse reservvaru 4 plokiga.

Planeeritavates uuringupunktides määratakse kasuliku kihi paksus, kirjeldatakse maavara ja selle lamami setteid. Kogu kasuliku kihi ulatuses võetakse proovid litoloogiliste erimite kaupa laboraatorseteks määranguteks. Mõõdetakse veetase uuringupunktides.

Uuringu teostab OÜ Inseneribüroo STEIGER. Uuringuala kohta koostatakse instrumentaalmõõdistamise alusel topograafiline plaan.

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub peaaegu täielikult maaparandussüsteemiga Tammemäe, ÜP-163, mille kood maaparandussüsteemide registris on 4109550010080002. Seletuskirjas on selgitatud, et uuringupunktid rajatakse viisil, mis ei kahjusta uuringuruumis paiknevate maaparandussüsteemide toimimist ja terviklikkust.

Taotletava uuringuruumi teenindusala idaservast vähemalt 13,8 m kaugusel asuvad II kategooria kaitsealuse liigi Lacerta agilis (kivisisalik; Eesti looduse infosüsteemi kood KLO9120787) elupaik ja projekteeritav või kavandatav Saku-Männiku kõre püsielupaiga ala (Eesti looduse infosüsteemi kood PLO1001595).

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub täielikult riigikaitseliste ehitiste Männiku harjutusvälja ja Männiku lasketiiru piiranguvöönditega ning osaliselt Männiku linnaku piiranguvööndiga.

Avalikus kasutuses olev kohalik Pumbajaama tee nr 7180306 kattub kohati taotletava uuringuruumi teenindusala idaservaga.

Lähimad eluhooned asuvad taotletava uuringuruumi teenindusala põhjaservast ~633 m kaugusel.

Rail Balticu raudtee kavandatav trassikoridor asub taotletava uuringuruumi teenindusalast ~3,3 km kaugusel kagu suunas.

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 1 lg 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

3. KAALUTLUSED

MaaPS § 4 lg 2 järgi on maavara geoloogiline uuring maavara kaevandamise ja kasutusele võtmise eesmärgil tehtav geoloogiline töö. MaaPS § 17 lg 2 järgi on geoloogiline uuring lubatud uuringuloa alusel. MaaPS § 27 lg 1 järgi esitab taotleja uuringuloa saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 26 kohaselt annab uuringuloa Keskkonnaamet.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le,

keskkonnaministri 09.01.2020 määrusele nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Geoloogilise uuringu loa taotlust kontrollis keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötleja, Maa-amet 27.12.2024 nr 9-3/24/15899-2. Ettepanekuid ei esitatud.

Riigilõiv 1060 € on tasutud 20.12.2024 riigilõivuseaduse § 136¹ lg 1 kohaselt.

MaaPS § 28 lg 5 kohaselt tuleb juhul, kui uurimistöö või uuringu käigus tekib kaevandamisjäätmekavaid ning jäätmekava ladestamiskoht ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloe taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava. Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse jäätmeseaduse §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Loa taotluse kohaselt uuringute käigus kaevandamisjäätmekavaid ei teki ning seetõttu ei ole jäätmekava vajalik.

MaaPS § 17 lg-te 3 ja 4 järgi võib üldgeoloogilist uurimistööd ja geoloogilist uuringut korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik. Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloe alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 p 1 kohane tegevusluba.

Uuringu teostaja on OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437, aadress Männiku tee 104/1, Nõmme linnaosa, Tallinn, Harju maakond, Eesti).

HMS § 48 lg 1 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloe menetluse algatamise teate 10.01.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Uuringuloe taotluse menetlusse võtmisest teavitati 10.01.2025 kirjaga nr DM-130570-3 taotlejat ja piirinaabreid. Kuni geoloogilise uuringu loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid.

Taotluse avalikustamise käigus ettepanekuid ei esitatud.

Kavandatav tegevus ei kuulu keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lg-s 1 nimetatud tegevuste nimistusse, mille korral tuleb vastavalt KeHJS § 11 lg-le 3 algatada keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) selle vajadust põhjendamata. Kui kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lg-s 1 nimetatute hulka, peab otsustaja selgitama välja, kas kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lg-s 2 nimetatud valdkondade hulka ja on loetletud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ või on tegemist KeHJS § 6 lg-s 2¹ nimetatud tegevusega, mille korral tuleb KeHJS § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2, 2³ ja 4 kohaselt anda eelhindang ja kaaluda KMH vajalikkust.

Antud juhul kuulub kavandatav tegevus KeHJS § 6 lg 2 p-s 2 mainitud valdkonda. Samas ei ole kavandatavat tegevust nimetatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224

„Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“. Samuti ei ole tegemist KeHJS § 6 lg-s 2¹ nimetatud tegevusega. Seetõttu antud juhul KMH ei ole kohustuslik, samuti ei anta eelhindangut vastavalt KeHJS § 6 lg-le 2³ ega kaaluta KMH vajalikkust. KeHJS § 6¹ lg 4 kohaselt AS Tariston ei pidanud Keskkonnaametile esitama KeHJS § 6¹ lg-s 1 nimetatud teavet, kuna eelhindangut ei anta vastavalt KeHJS § 6 lg-le 2³.

Tammemäe IX uuringuala ei asu kaitsealal, hoiualal ega Natura 2000 võrgustiku alal. Taotletava uuringuruumi teenindusala idaservast vähemalt 13,8 m kaugusel asuvad II kategooria kaitsealuse liigi *Lacerta agilis* (kivisisalik; Eesti looduse infosüsteemi kood KLO9120787) elupaik ja projekteeritav või kavandatav Saku-Männiku kõre püsielupaiga ala (Eesti looduse infosüsteemi kood PLO1001595). Uuringu läbiviimine elupaiku ei ohusta.

Uuringuloa andmise menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. Uuringuloa andmisest keeldutakse, kui uuringu tegemine on vastuolus riigi huvidega. Tammemäe IX uuringuruum asub riigimaal.

Geoloogilise uuringu tegemine ja varu arvele võtmine keskkonnaregistri maardlate nimistus ei anna taotlejale kaevandamise õigust, kuid annab riigile maavarade otsingu ja uuringu seisukohalt kindlasti olulist informatsiooni, mistõttu uurimistöö tegemine ei ole vastuolus riigi huviga.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

MaaPS § 35 lg 2 p 1 sätestab, et uuringuloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning AS Tariston ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri andmed seisuga 25.05.2025).

MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloa andmise keeldumise alused puuduvad.

Geoloogilise uuringu käigus planeeritud tööd on kooskõlas MaaPS § 20 lg-ga 2.

Vastavalt MaaPS § 27 lg-le 7 saadab uuringuloa andja geoloogilise uuringu loa taotluse arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse kohta selle saamisest arvates. Keskkonnaamet juhtis kirjas tähelepanu asjaolule, et kui nimetatud tähtajaks arvamust ei esitata, võib Keskkonnaamet lähtuvalt HMS § 16 lg-st 2 lahendada ülalnimetatud Tammemäe IX

geoloogilise uuringuloa loa taotluse ilma kohaliku omavalitsuse arvamusest.

Keskkonnaamet saatis 10.01.2025 kirjaga nr DM-130570-4 geoloogilise uuringu loa taotluse arvamuse saamiseks Saku Vallavalitsusele.

Saku Vallavalitsus 07.03.2025 kirjaga nr 6-4/18-2 palus pikendada arvamuse andmise tähtaega kuni 28.04.2025. Põhjenduseks toodi, et antud arvamus esitatakse aprillikuu Saku Vallavolikogu istungil.

Keskkonnaamet 10.03.2025 kirjaga nr DM-130570-8 nõustus tähtaja pikendamisega ning palus esitada arvamus hiljemalt 28.04.2025.

Saku Vallavolikogu 17.04.2025 otsusega nr 13 nõustus geoloogilise uuringu loa andmisega maavara (liiva) uuringuks Harju maakonnas Saku vallas asuvas Tammemäe IX uuringuruumis. Uuringu käigus tuleb muuhulgas arvesse võtta vastavalt Maves OÜ poolt koostatud tööd „Tallinn-Saku liivamaardla kaevandamise suundumuste uuring“. (registreeritud Keskkonnaameti süsteemis KOTKAS 06.05.2025 DM-130570-10).

Oma otsuses lisab Saku Vallavolikogu, et ei nõustu kõnealusel alal kaevandamisloa andmisega. Seega on soovitatav läbi mõelda, kas uuringu tegemine on siiski otstarbekas. Taotletav ala asub rohevõrgustikus, mille puhul on tegemist väga olulise kohaliku elu küsimusega. Rohevõrgustiku alade säilitamine seondub otseselt Saku valla elanike tervise ja heaoluga. Rohevõrgustiku looduslikke alasid kasutatakse valla elanike poolt nii sportimiseks kui ka puhkamiseks ja teistel rekreatiivsetel eesmärkidel. Taotletava määraldise ala on nii Saku aleviku kui ka Männiku küla elanike hulgas populaarne puhkekoht ja aktiivses kasutuses olev mets. Koostamisel oleva Harju maavarade teemaplaneeringu hetkelahenduse puhul pole antud ala riigi huviga maa-alaks märgitud, kus maavara uurimine ja kasutuselevõtt oleks riigi huvist lähtuvalt mõistlik.

Keskkonnaamet edastas taotlejale 06.05.2025 kirjaga DM-130570-11 Saku Vallavolikogu 17.04.2025 otsuse nr 13 ja palus esitada seisukoht uuringuloa menetluse jätkamiseks.

AS Tariston 26.06.2025 kirjaga teatas, et on tutvunud Saku Vallavalitsuse 17.04.2025 otsusega nr 13 (kus m.h nõustuti Tammemäe IX geoloogilise uuringuloa andmisega) ja ei esita selle kohta täiendavaid ettepanekuid ega vastuväiteid. Paluti Keskkonnaametil esimesel võimalusel Tammemäe IX geoloogilise uuringu luba välja anda.

Keskkonnaamet 26.06.2025 kirjaga DM-130570-12 pikendas Tammemäe IX uuringuloa menetluse tähtaega kuni 23.10.2025.

MaaPS § 27 lg 3 kohaselt saatis loa andja 10.01.2025 kirjaga nr DM-130570-5 uuringuloa taotluse uuringuruumi ja selle teenindusala asukoha riigivara valitseja volitatud asutusele riigile kuuluva kinnisasja kasutamise nõusoleku saamiseks.

Riigivara valitseja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus 20.01.2025 kirjaga nr 3-1.1/2022/3064 andis oma nõusoleku geoloogilise uuringu teostamiseks järgmistel tingimustel:

1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Kirde regiooni (kirde.regioon@rmk.ee) välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;
2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

Riigivara valitseja volitatud asutuse kooskõlastuse tingimused seatakse uuringuloa täiendavateks tingimusteks.

HMS § 48 ja § 49 lg 1 ja lg 2 alusel pani Keskkonnaamet õigusakti eelnõu avalikkusele tutvumiseks välja XX.07.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks määrati 2 nädalat.

Õigusakti eelnõu avalikustamisel ettepanekuid

HMS § 40 lg 1 kohaselt peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis ettevõttelt XX.07.2025 kirjaga nr DM-130570-14 arvamust või vastuväiteid geoloogilise uuringu loa andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest.

AS Tariston.....

VAIDLUSTAMINE

Geoloogilise uuringu luba ei anna uuringuloa omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse maavara kaevandamise luba ning geoloogilise uuringu loa saamisel ei teki õiguspärast ootust kaevandamisloa saamiseks.

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo